

O PRAVNI VELJAVNOSTI LONDONSKEGA SPORAZUMA

Vprašanje, ki bi ga morali čimprej razčistiti

Zakaj generalni vladni komisar v Trstu sedaj izjavlja, da ta mednarodni dogovor ni pravomočen? O vprašanju bi moral razpravljati predvsem parlament

Kot smo poročali v zadnji številki, je odposlanstvo devinsko-nabrežinske občinske uprave v sredo, 18. aprila, obiskalo generalnega vladnega komisarja v Trstu dr. Mazza ter ga med drugim naprosilo, naj posreduje pri upravi državnih cest in pri tržaški pokrajinski upravi, da bi vzdolž državnih in pokrajinskih cest v devinsko-nabrežinski občini začeli postavljati table z dvojezičnimi napisi vasi, smeri itd. Svojo zahtevo je odposlanstvo utemeljilo ne samo z dejstvom, da v občini bivajo tudi Slovenci, ki še vedno tvorijo večino prebivalstva, temveč se je pri tem sklicevalo tudi na londonski sporazum. Ta namreč v svojem Posebnem statutu natančno določa, da morajo biti v devinsko-nabrežinski občini cestni napisi v italijanski in v slovenski.

»NI ZAKON«

Na ta zadnja izvajanja pa je dr. Mazza odgovoril z besedami, ki morajo naravnost osupniti slehernega tržaškega Slovenca. Dejal je namreč, da dvojezičnih napisov ni mogoče zahtevati na osnovi londonskega sporazuma, češ da ta dogovor ni pravomočen (non ha forza di legge), ni torej zakon, ki bi ga morali spoštovati in izpolnjevati tako oblastva kot državljani.

Ta izjava, vsaj po njeni vsebini, za nas ni nova, saj so jo ustno in pisмено večkrat dali predstavniki raznih tržaških italijanskih strank in drugih organizacij ter smo jo slišali tudi iz ust kakšnega tržaškega sodnika. Kar nas je zelo začudilo in — odkrito povedano — tudi vznemirilo, je dejstvo, da isto zdaj izjavlja tudi dr. Mazza, ki ni navaden zasebnik, temveč najvišji predstavnik italijanske vlade v Trstu in ki torej izraža njena stališča ter mnenja.

Dr. Mazza je dejal, da londonski sporazum ni pravomočen, ker parlament ni z zakonom pooblastil predsednika republike, da ta mednarodni dogovor ratificira, kot določata člena 80 in 87 italijanske ustave.

NEKAJ DEJSTEV

Na tem mestu nas toliko ne zanima, če je takšno modrovanje s pravnega stališča neoporečno, temveč hočemo le navesti nekaj neizpodbitnih dejstev. Obče znano je na primer, da se med državami zlasti v zadnjem času sklepajo mnoge pogodbe, ki postanejo pravomočne, kakor hitro jih predstavniki vlad podpišejo in ne da bi jih bilo treba ratificirati.

Kar zadeva londonski sporazum, je tudi znano, da so se nekatera njegova določila

že izvedla oziroma se že izvajajo. Tako se je na primer izvedlo tisto glavno in temeljno določilo, ki je predvidevalo, da bo civilno upravo področja A bivšega Svobodnega ozemlja prevzela Italija. Predsednik republike je nadalje s svojim odlokom imenoval za Tržaško ozemlje posebnega vladnega komisarja in ta sedaj izvršuje svojo oblast v Trstu, čeprav italijanski parlament ni formalno o tem ničesar sklepal.

NAVADEN ZASEBNIK?

Vse to pa se je zgodilo le s pomočjo in na osnovi londonskega sporazuma. Če bi namreč ta ne bil nič drugega kot navaden kos papirja, bi lahko povsem upravičeno zaključili, da je dr. Mazza navaden zasebnik, ki o sebi nezakonito trdi, da je vladni komisar in predstavnik italijanske vlade. Navadni zasebniki bi torej prav tako bili vsi ostali oblastniki od sodnikov do navadnih karabinjerov.

Stališče sedanjega generalnega komisarja pa postane naravnost zagonetno, če se spomnimo, da je njegov predhodnik dr. Palamara svoj čas poslal tržaškemu sodišču okrožnico, v kateri je trdil, da je treba smatrati določila londonskega sporazuma za izvedljiva, kar pomeni, da ne obstaja noben pravni zadržek, ki bi branil njihovo izvajanje v vsakdanjem življenju. Zakaj torej sedaj tolikšna sprememba? Kaj se je med tem zgodilo, da bi ne smelo več veljati načelo »Pacta sunt servanda« (Pogodbe je treba spoštovati), ki ni samo temeljno načelo mednarodnega prava, temveč eno vrhovnih načel, na katerih temelji vsaka omikana družba?

Kot vidimo, najnovejša izjava generalnega komisarja presega vprašanje postavitve nekaj dvojezičnih napisov v Nabrežini ter ima globlji moralni in pravni pomen.

Iz tega nujno izhaja, da je treba zadevo čimprej temeljito razčistiti. To razčiščenje pa se lahko izvrši samo na pristojnih mestih. Za to je v prvi vrsti pristojen parlament. Tu imata svoje zastopnike vsaj dve stranki, v katerih je organiziran in za kateri glasuje del tržaških Slovencev. Upravičeno je torej pričakovanje, da vsaj ti dve stranki (komunistična in socialistična) sprožita v parlamentu temeljito razpravo o londonskem sporazumu in njegovem izvajanju. Celotna zadeva pa se ne sme omejiti le na kako vprašanje ali interpelacijo temu ali onemu ministru, temveč se mora z globljo razpravo vsestransko osvetliti in se nehati s konkretnim predlogom, o katerem naj parlament glasuje.

NAJ SE ODPRVI ZMEDA

Če se izkaže, da je za polno izvajanje londonskega sporazuma in priloženega Posebnega statuta potrebna ratifikacija, bi morali iz vrst zastopnikov omenjenih strank iziti predlog, naj se izglasuje potreben zakon. V ostalem pa imajo poslanci in senatorji na razpolago mnogo drugih sredstev, da se v parlamentu temeljito razčisti to za tržaške Slovence izredno važno vprašanje.

Katerikoli izid takšne akcije bi namreč bil boljši kot današnja zmeda ali današnje žongliranje v tolmačenju mednarodnega dogovora med Italijo in Jugoslavijo, ki se imenuje Spomenica ali Memorandum o soglasju.

Segni, Saragat ali kakšno novo ime?

Današnja številka našega lista prihaja bralcem z majhno zamudo, ker smo hoteli tudi mi objaviti ime novega predsednika republike in opisati potek njegove izvolitve. Tega pa kljub naši dobri volji nismo mogli izpolniti. Medtem ko pišemo, so poslanci, senatorji in predstavniki 4 avtonomnih dežel s posebnim statutom že štirikrat položili glasovnice v volilno žaro, a ker ni noben kandidat prejel predpisane večine glasov, bodo morali glasovanje ponoviti.

Prva tri glasovanja so bila v sredo. Po določenih ustave predsednika republike izvolijo poslanci, senatorji in po trije predstavniki avtonomnih dežel, ki se v ta namen se-

stanejo na skupni seji v prostorih poslanske zbornice. Pravico, da se udeležijo sedanjih volitev, ima skupno 854 volivcev, in sicer 596 poslancev, 248 senatorjev in 10 zastopnikov 4 obstoječih dežel (3 s Sicilije, 3 s Sardinije, 3 iz Tridentinsko-Južnega Tirola in 1 iz Doline Aoste).

Pri prvih treh glasovanjih je izvoljen kandidat, ki prejme dve tretjini vseh razpoložljivih glasov, to je 570. Pri naslednjih glasovanjih pa zadostuje absolutna večina, se pravi 428 glasov.

S tolikšnim številom glasov pa ne razpolaga nobena stranka, niti Kršč. demokracija.

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 6. maja, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Kastorček«, pravljica (Karel Sirok - Agna Javornik), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj - Odmevi tedna v naši deželi; 14.45 Sestanek s Srečkom Dražilom; 16.00 Popoldanski koncert; 17.00 Za smeh in dobro voljo; 18.30 Obisk v naši diskoteki; 21.00 Ljudska opravila in opasila - Niko Kuret: »Florjanovo«; 21.30 Koncert Zagrebškega godalnega kvarteta - Dvorak: Kvartet v F-duru, op. 96; 22.00 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 7. maja, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Glasba iz 18. stoletja - Locatelli: Koncert št. 2 v c-molu za violino in orkester; 19.00 Znanost in tehnika - Slavko André: »Kako je danes s stereofonijo«; 20.30 Richard Wagner: »Tannhauser«, opera v treh dejanjih.

• TOREK, 8. maja, ob: 18.00 Radijska univerza - Giuseppe Montalenti: Zakaj slišimo svojim roditeljem: »Variabilnost in okolje. Rešitev s poizkusi«; 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Drame in epopeje našega stoletja - Saša Martelanc: »Indijski samospev«; 21.30 Koncert baritonista Claudia Strudthoffa, pri klavirju Bruno Bidussi in Ennio Silvestri; 22.00 Obletnica tedna - Josip Tavčar: »50-letnica smrti dramatika Avgusta Strindberga«.

• SREDA, 9. maja, ob: 18.00 Slovenščina za Slovence; 18.30 Italijanski operni pevci: »Tito Schipa«; 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starec); 20.30 »Neoporečen gosnod«, radijska igra (Achille Saitta - Nada Konjedic), igrajo člani RO; 22.15 Solistični koncerti iz glasbe našega stoletja - Prokofiev: Koncert št. 3 v C-duru, op. 26 za klavir in orkester.

• ČETRTEK, 10. maja, ob: 18.00 Radijska univerza - Drago Gantar: Ekonomska geografija Zah. Evrope: »Dežele Severne Evrope«; 18.30 Mladi solisti: flautist Bruno Dapretto, pri klavirju Annamaria Cantisani; 19.00 Širimo obzorja - Vinko Suhadolc: Izumi, ki so zblížali ljudi; 20.30 Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije. Približno ob 21.00 Književnost: »Leonardo Sciascia in njegova knjiga „Il giorno della civetta“ (Fr. Jeza). Približno ob 21.50 Umetnost: »Iz moderne cerkvene arhitekture«.

• PETEK, 11. maja, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Skladbe jugosl. sodobnih avtorjev - Uroš Krek: Mouvements concertants; 19.00 Šola in vzgoja - Egidij Košuta: »Prevzgoja čutno defektnih otrok«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele 19. stoletja - Janko Leskovar: »Misel na večnost«.

• SOBOTA, 12. maja, ob: 14.40 Jugoslovanske ritmične poveljke; 15.30 »Brata«, radijska drama v dveh delih (Mihael Jurjevič Lermontov - Raissa Naldi - Alfio Valdarini - Vinko Beličič), igrajo člani RO; 17.45 Dante Alighieri: Božanska komedija - Nebesa 26. sprev. Prevod Alojz Gradnik, priobrazil Boris Tomažič; 19.00 Pomerek s poslušalkami; 20.00 Športna tribuna; 20.40 Zbor »Kras«; 21.00 Smetana: Pet simfoničnih pesnitev iz ciklusa »Ma Vlast«.

Segni, Saragat ali kakšno novo ime?

(Nadaljevanje s 1. strani)

ja, ki je najmočnejša politična organizacija v državi. Zato je za izvolitev predsednika republike nujno potreben sporazum med strankami.

Uradni kandidat Kršč. demokracije je sedanjí zunanji minister Segni. Izid prvih 4 glasovanj pa je jasno pokazal, da ga ne podpirajo niti vsi njegovi strankini pristaši, saj je od 402 razpoložljivih glasov prejel največ 354 (pri 4. glasovanju). Ker so v tem številu vključeni tudi glasovi liberalcev, ki jih je skupno 28, in še kakšnih desničarjev, je jasno, da najmanj 80 demokristjanov ni podprlo uradnega kandidata svoje stranke. Ti so povečini glasovali za dosedanjega predsednika Gronchija ali za podpredsednika vlade Piccionija.

Izidi zadnjih treh glasovanj so tudi dokazali, da je najresnejši Segnjev tekmeč poslanec Saragat, ki je uradni kandidat socialdemokratske stranke. Pri četrtem glasovanju je namreč dobil 321 glasov. Poleg socialnih demokratov Saragata podpirajo re publikanci, socialisti in komunisti. Vse te stranke razpolagajo s skupno 353 glasovi. Tudi če bi vsi ti složno volili za Saragata, kar pa se doslej še ni zgodilo, bi manjkalo še vedno 75 glasov do predpisane absolutne večine (428).

Kaj se bo zgodilo pri naslednjem, to je 5. glasovanju? Danes je na to vprašanje nemogoče z gotovostjo odgovoriti. Če bo vodstvo Kršč. demokracije vztrajalo pri Segniju, levičarske stranke pa pri Saragatu, je Segni lahko izvoljen le s pomočjo desničarskih strank. Saragat pa lahko prodre, le če bodo zanj složno glasovali vsi levičarji in večje število demokristjanov.

Tako prva kot druga rešitev pa ni pogodu sedanjí sredinsko-levičarski vladni večini. Zelo čudno bi namreč bilo, če bi novi predsednik republike bil izvoljen z odločilno pomočjo skrajnih desničarjev (fašistov in monarhistov). To bi moglo imeti hude politične posledice. Saragatova izvolitev pa bi povzročila morda nepopravljiv razkol v Kršč. demokraciji in sedanjí vladi, ki se glede na razporeditev sil v parlamentu lahko ohrani pri življenju in more izvesti svoj program le, če ima podporo celotne Kršč. demokracije.

Vse te nevarnosti se po mnenju mnogih političnih opazovalcev lahko preprečijo, če se v okviru sredinsko-levičarskih strank najde nov kandidat. Tu pa prihajajo v poštev tale imena: Gronchi, Piccioni in Fanfani.

Kateri kandidat bo res prodrl, pa bo pokazalo morda že 5. glasovanje, v petek ob 16. uri.

V Alžiriji 150 mrtvih

V zadnjih dneh je francoska fašistična organizacija OAS izvedla v Alžiriji vrsto terorističnih atentatov, pri katerih je zgubilo življenje 150 oseb, kakih 200 pa jih je bilo ranjenih. Največ ljudi je bilo ubitih v sredo, ko je v bližini pristanišča v Alžiru, kjer je bilo zbranih 1800 pristaniških delavcev, iznenada eksplodiral prazen avtomobil. Ob tej eksploziji je zgubilo življenje 70 alžirskih domačinov.

Spričo tolikšnega števila žrtev ni nič čudnega, če se med Alžirci čedalje bolj utrjuje prepričanje, da francoska oblastva niso sposobna zaščititi življenja mohamedanskega ljudstva. To je zato začelo zahtevati, naj se čimprej oborožijo in okrepijo varnostne sile začasne mešane vlade.

Če ne bo namreč mogoče zajezi vala terorističnih atentatov, je jasno, da bo to škodovalo izvajanju evianskih dogovorov, kar pa gotovo ne more prispevati k ureditvi perečega alžirskega vprašanja.

Na robu osvetja

V ponedeljek so Amerikanci spustili v zrak raketno letalo »X-15«, ki je doseglo doslej najvišjo točko v zračnih plasteh osvetja. Letalo je vodil pilot Joe Walker s hitrostjo 5840 kilometrov na uro. Prodril je do višine 77,72 kilometra, medtem ko je znašala doslej najvišja dosežena točka le 65 kilometrov. Pri na novo doseženi višini preneha privlačnost zemlje. Do določene višine je Walkerjevo celico poneslo posebno letalo, nakar se je konica s celico odtrgala in švignila v stratosfero. Po nekaj minutah se je letalec zopet začel vračati proti zemlji.

Polet je dokazal, da bo mogoče v najkrajšem času z letalom in podobnimi raketami obkrožiti zemljo in spet pristati po letalčevi volji na tleh.

Zborovanje v Atenah

V grški prestolnici te dni zborujejo zunanji in obrambni ministri držav, članic Atlantske zveze. Na dnevnem redu je predvsem razprava o vprašanju Berlina. O tem problemu so na posebni seji razpravljali zunanji ministri Velike Britanije, Amerike in Francije ter si izmenjali mnenja o pogajanjih, ki se o tem vprašanju vodijo med Ameriko in Sovjetsko zvezo.

Po ameriškem predlogu bi v zahodnem Berlinu ostale zavezniške sile, nadzorstvo nad dohodi v mesto pa bi poverili mednarodni komisiji, v kateri bi bila zastopana tudi vlada komunistične vzhodne Nemčije.

CESTNE NEZGODE

Statistike o prometnih nezgodah postajajo vedno bolj vznemirljive. Za veliko noč so našli po vsej državi 13 mrtvih zaradi teh nesreč, na velikonočni ponedeljek se jim je pridružilo še 28 drugih. V zadnjih desetih dneh je zgubilo življenje na cestah nič manj kot 83 oseb. Po večini so to mladi motociklisti.

Poglejmo na žrtve cestnih nesreč še iz večjega merila. Svetovna zdravstvena organizacija je ugotovila, da presega število mrtvih na cestah vsako leto sto tisoč oseb. Prometne nesreče na cestah terjajo torej na leto več mrtvih kot pa kužne bolezni.

Zločinci pred sodniki

Pred tržaškim sodiščem se bo v kratkem začela razprava proti skupini 9 mladih novofašističnih teroristov, ki so obtoženi, da so izvršili bombne napade na stanovanje prof. Schiffrerja, na dva komunistična sedeža in na Primorski dnevnik.

Vodja skupine je bil 22-letni Ugo Fabbri, ki je bil dopisnik in sodelavec novofašističnega dnevnika »Il Secolo«. Za to razpravo vlada v Trstu veliko zanimanje.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 6. maja, nedelja: 2. povelikonočna
- 7. maja, ponedeljek: Stanislav
- 8. maja, torek: Viktor
- 9. maja, sredo: Gregor
- 10. maja, četrtek: Antonin
- 11. maja, petek: Filip in Jakob
- 12. maja, sobota: Pankracij

PO NAPOLEONOVH SLEDOVIH

Osebnost francoskega cesarja Napoleona vzbuja še vedno dosti občudovanja in novih dognanj, posebno zdaj ko trdijo, da je bil na otoku svete Helene zastrupljen. Znanstveniki, ki se bavijo z Napoleonovo dobo, se bodo zbrali od 3. do 7. maja na prvi mednarodni kongres. Zborovali bodo na otoku Elbi, in sicer v palači, kjer je Napoleon prebival v dobi svojega prvega izgnanstva. Prirejena bo tam tudi prva razstava Napoleonovih ostalin. Obenem namerava poseben odbor za spominsko svečanost izdati tudi jubilejne znamke.

Trgovinski dogovori

Prejšnji teden se je sestel v Beogradu italijanski minister za zunanjo trgovino Preti z jugoslovanskim ministrom Sergejem Kraigherjem. Na več sejah sta skupno z izvedenci razpravljala o medsebojnih trgovinskih odnosih. Ministra sta ugotovila, da se odnosi stalno izboljšujejo, kar vpliva tudi na dobro sosedstvo obeh držav. Prihodnji mesec bo pa prišel minister Kraigher v Rim, kjer bodo podpisali važno trgovinsko pogodbo.

Vedno boljše prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo pa ni nič vseh mislin, ki ne nahajajo dolivati olja v žerjavico nacionalne nestrpnosti. Tako je na primer goriška misinska zveza objavila poseben proglas proti omenjenim dogovorom. V njem pravi, da se je minister Preti brigal, kako bi kril jugoslovanski državni primanjkljaj z denarjem italijanskih davkoplačevalcev. Nadalje obsoja tudi medsebojne obiske mladine in odposlanstev s te in one strani meje. Samo kadar se različni misovski gospodje vozijo preko meje na piščance in klobase, takrat je pa vse v redu.

SVETOVNA RAZSTAVA

V velikem ameriškem mestu Seattle na Pacifični obali so odprli 21. aprila svetovno razstavo, ki bo trajala do meseca oktobra. Po obsegu in prikazu tehničnega razvoja, bo prekašala vse dosedanje svetovne razstave. Obiskovalec se bo na razstavišču »ekspo 21«, tak je uradni naslov, čutil prenešenega v 21. stoletje. Dana mu bo priložnost, prodreti v središče zemlje, seveda le v miniaturnem posnetku zemeljskega osrčja. Na razpolago so kozmična letala, ki te ob zvokih prijetne glasbe nesejo par desetih kilometrov navzgor, vse samo na videz. Ne manjka še drugih tehničnih čudežev, ki že zdaj privabljajo množice obiskovalcev. Potreben pa bo velik obisk, ker znašajo že začetni stroški te velike svetovne razstave 21. stoletja nad šest milijard lir.

Titov v Ameriki

V ponedeljek je prišel v Ameriko na obisk sovjetski vsemirski letalec German Titov. Najprej je bil sprejet na glavnem tajništvu Združenih narodov. V dvorani odseka za kozmična raziskovanja je imel govor o svojem poletu. Med drugim je dejal, da je v vsemirju dovolj prostora za vse. Raziskovanje neznanih dalj pa da bo prav gotovo približalo vse narode in jih združilo k skupnemu delu.

V Washingtonu se bo Titov srečal z letalcem Glennom. Oba bosta predložila komisiji za raziskovanje svetovnega prostora pisano poročilo o vplivu njih poleta na telesno in duševno stanje letalca. Titov bo deležen velikih časti pri sprejemu v Washingtonu.

ZIV POKOPAN

Zdi se, da je v današnjih časih nemogoče, da bi pri bolniku napačno ugotovili smrt in ga še živega pokopali, in vendar se še zgođe podobni slučajji. V nekem kraju v Burmi so prejšnji teden slovesno pokopavali 17-letnega sina bogatega trgovca Manng Tin Wina. Krsto so že hoteli spustiti v jamo, kar zaslišijo okoli stoječi močno butanje ob pokrov. Odpro in vidijo, da je navidezni mrlič oživel in bi ga bili kmalu živega pokopali.

NOVICE

ATENTAT NA ULBRICHTA?

Vedno bolj se potrjujejo vesti, da je bil izvršen atentat na Walterja Ulbrichta, predsednika Vzhodnonemške ljudske republike. Neznani zarotniki so baje streljali na njegov avto, ko se je peljal iz Prage proti Karlovim varom. Ni gotovo, ali je bil zadet, vendar pa se ni udeležil, kot vsako leto prej, prvomajskih svečanosti v Berlinu. Policija je razglasila, da so antikomunisti na delu.

ZBOROVANJE KAVOPIVCEV

V prvi polovici maja se bodo zbrali v San Remu zastopniki 22 držav na svojevrstnem mednarodnem kongresu. Razpravljali bodo o vsem, kar je v zvezi s kavo: o pridelovanju, izvozu, trgovini in o zgodovini kave. Biologi pa bodo predavali o kavi kot viru življenjske energije. Da bodo črno tekočino še bolj vsestransko osvetlili, bo prirejen tudi poseben glasbeni festival, na katerem bodo predvajali pesmi in koncertne točke, ki opevajo kavo.

Kot se vidi, hočejo veliki pridelovalci povzdigniti uporabo kave, ki je zadnje čase začela nekoliko pojemati.

Mož Alžirije - mojster dvojne igre

Petdeset kilometrov oddaljeno od Alžira se dviga ob obali moderno zgrajeno naselje Rocher Noir. V visokih stolpnikih, zavarovanih z električno nabito žico in celim polkom vojakov, se nahaja osrednja vlada razburkane Alžirije. Še dober mesec ni minil, ko so iz Rocher Noira vladali deželo samo francoski namestniki, danes se pa že vozi v krasne palače sredi cvetočih palm širokopleč mož z bistrimi očmi in obrazom neodumljive sfinge.

Ta je dr. Abderrhman Farès, ki je iz celice pariških zaporov prišel v dvorane alžirske vladne palače kot predsednik začasne mešane alžirsko-francoske vlade. Zagoneten smehljaj mu je zaigral na ustnih, ko je prebral letak, da ga je OAS obsodila na smrt. Prav tako se je dvoumno smehljaj, ko ga je pred šestimi meseci zaprla De Gaullova policija.

Kdo je ta mož, ki zna tako spretno nihati med dvema skrajnostma? O njegovem poreklu se marsikaj govori. Doma je iz trga Akbou v dolini Soumman. Nekateri trdijo, da je sin bogatega mohamedanskega morabuta (višjega duhovnika). Farès pa pravi o sebi: »Doma nas je bilo šest otrok. Jaz sem bil najmlajši. Starejši so pri večerji vse postregali iz skromne skledice, zato sem se moral večkrat zavaliti s praznim želodcem na ležišče.« S šestimi leti so mu umrli starši. Za bistriga dečka se je zavzel francoski notar Poignant. Postavil ga je za pisarja in poslal v visoke šole. Farès je kot prvi musliman dosegel čast notarja. Po vojni, katere se je udeležil kot francoski častnik, je odprl lastno pisarno. Sprva so ga bojkotirali.

Pot navzgor

Poroka s krasno in bogato Alžirko, njegov lastni talent sta mu odprla pot v javnost. Izvolili so ga za poslanca v pariški parlament.

Srp in krona

Prvikrat v zgodovini se je zgodilo, da je prisostvovala vojaški paradi na Rdečem trgu v Moskvi tudi kronana glava. Letos je bila za največjo komunistično prvomajsko slavo navzoča kraljica - mati iz Belgije Elizabeta. Uradno se sicer nahaja v sovjetski prestolnici zaradi mednarodnega glasbenega festivala na čast skladatelju Čajkovskemu. Poslušala pa je na trgu tudi govor maršala Rodiona Malinovskega, ki je grmel proti zapadnim kapitalistom in Združenim državam. Po govoru je bil vojaški mimohod, med katerim je maršal govoril: »Zdaj lahko fotografirajo zapadni časnikarji orožje, ki meče takšne vodljive izstrelke, da z matematično gotovostjo zadenejo katerikoli cilj na svetu«. Kraljica bo imela doma kaj pripovedovati o sovjetskem oboroževanju.

NEZADOVOLJSTVO NA PORTUGALSKEM

Diktatura portugalskega predsednika Salazarja povzroča vedno večje nezadovoljstvo. Na praznik prvega maja je prišlo do velikih neredov v Lizboni in v Oportu. Manifestanti so vpili: »Dol s Salazarjem, trpimo la koto!« Množico je razgnala šele konjenica; 32 oseb je bilo ranjenih, na stotine so jih pa zaprli. Policija je izdala poročilo, da so demonstracije uprizorili komunisti.

Zdaj je mali alžirski notar postal mojster dvojne igre. Za porajajočo se Osvobodilno fronto v Alžiriji je znal zbrati milijonske prispevke. Postal je pravi blagajnik OPA (t. j. politične upravne organizacije) osvobodilne borbe, obenem pa predsednik sicer kratkotrajne »Assemblée algérienne«, ki je bila usmerjena proti Fronti. Pridobil si je prijateljev med pariškimi poslanci in med borci v atlaških gorah. Vedno je pa še znal ostati v ozadju in čakati na svojo uro s pravo mohamedansko potrpežljivostjo.

Leta 1958 se je srečal z De Gaullo, ki je prišel obiskat Alžir kot novoizvoljeni predsednik republike. Politična okretnost Farèsova je tako vplivala na predsednika, da ga je hotel za ministra. General Salan je pa že takrat dejal o njem: »Ta lisica nam bo še pretekla pot«. Ta lisjak je še vedno ostal v stikih z De Gaullo preko tajnega svetnika Tricota, eno železo je pa držal v ognju pri alžirskih borbah. Zato je odločilno pomagal pri pogajanjih med njimi in pariško vlado. Kakor je bilo njegovo delovanje zavito v skrivnost, tako je tudi njegova aretacija čudna. Uradno so razglasili, da so v njegovem pariškem stanovanju našli velike vsopte, namenjene borbem. Drugi so pa mnenja, da ga je vlada varno shranila za jetniško zidovje, da ga ne bi Salanovi plačanci ubili. V ječi je Farès pridno študiral in je izdal tudi zbirko pesmi.

Po končanih pogajanjih v Evianu sta se obe stranki zedinili, da bo mogel le smehljajoči se notar združiti nasprotujoče si struje. Zato so ga soglasno izbrali za predsednika začasne alžirske vlade. Od njegove spretnosti in politične igre je zdaj mnogo odvisno, kdaj bo res nastal mir v krvavi Alžiriji.

Tržaškega

Nabrežina:

VLOGA NA MEŠANI ODBOR

Na ponedeljkovi redni seji devinsko-na-brežinskega občinskega sveta se je župan Škerk v kratkem govoru spomnil 17. obletnice vstaje in osvoboditve severne Italije in tukajšnjega ozemlja. Napovedal je, da bo posebno občinsko odposlanstvo naslednji dan položilo vence na spomenike padlim v osvobodilni vojni. Zatem je poročal o obisku, ki ga je tričlanska občinska delegacija pred kratkim opravila pri generalnem komisarju dr. Mazzi, o čemer smo v listu že pisali.

Nato je župan obrazložil potek spora med občinsko upravo in Ustanovo za pomoč južnim in dalmatinskim beguncem, kateri je bila zavržena prošnja za gradnjo novih 268 stanovanj v Sesljanu. Kot znano, je ustanova vložila priziv na državni svet, ki je priziv sprejel in zavrnil utemeljitev občine.

Ker župan ni hotel prevzeti sam odgovornosti za nadaljnje ukrepe, je naprosil občinski svet, naj mu svetuje, kako naj se ravna v tej kočljivi zadevi.

Razprave o tem vprašanju so se udeležili svetovalci A. Visintin, dr. Škerk, dr. Floridan in D. Legiša za večinsko listo, dr. De Rinaldini pa za manjšinsko listo. Prvi so poudarili, da je treba vse dosedanje župane nove ukrepe v zvezi s spornim vprašanjem le odobravati, kajti neizpodbitno dejstvo je, da bi gradnja novih 268 stanovanj za begunce v Sesljanu dejansko umetno spremenila narodnostno sestavo občine, kar je v kričečem nasprotju s 7. členom Posebnega statuta londonskega sporazuma. Tega mednarodnega dogovora pa ni mogoče smatrati za kos papirja, kajti le na osnovi londonskega sporazuma je naše ozemlje ponovno prešlo pod Italijo.

Ker je državni svet zavrnil razloge (člen Posebnega statuta), s katerimi je občinska uprava odbila prošnjo za gradnjo 268 novih stanovanj, so svetovalci z večinske liste priporočili županu, naj sedaj prouči, če je ta gradnja v skladu z regulacijskim načrtom, ki je bil pred kratkim odobren. Pripomnili

pa so, da je v predelu občine, kjer namenjajo zidati stanovanja za begunce, po regulacijskem načrtu prepovedano graditi ljudska stanovanja, ker je tam predvidena gradnja turističnih objektov, vil itd. Tudi zaradi tega bi torej župan ne smel izdati gradbenega dovoljenja.

Svetovalec KD dr. De Rinaldini je izjavil, da ni nobenega pravno utemeljenega razloga, zaradi katerega bi župan ne smel izdati dovoljenja za gradnjo teh stanovanj. V novih hišah bi se nastavile delavske družine, ki bi našle zaposlitev v novih industrijskih podjetjih v občini. Spremembe narodnostne sestave občine pa po njegovem ni mogoče preprečiti, češ da se londonski sporazum, ki je dogovor predvsem politične narave, lahko tolmači na različne načine.

Njegova izvajanja niso seveda mogla preprečiti nobenega svetovalca večinske liste. Slovenski svetovalci so še sklenili, da se bodo obrnili s posebno vlogo na mešani italijansko-jugoslovanski odbor za zaščito narodnih manjšin, ki je bil ustanovljen na osnovi londonskega sporazuma. To vlogo bodo slovenski občinski svetovalci devinsko-nabrežinske občine podpisali v ponedeljek pred redno sejo občinskega sveta.

Dolina:

S SEJE OBČINSKEGA SVETA

V četrtek prejšnjega tedna je bila redna seja dolinskega občinskega sveta. Svetovalci so najprej ponovno potrdili sklep, naj se občinskimi uslužbencem izplača po 10 tisoč lir na račun bodočih mezdnih poviškov. Ta sklep je svet že sprejel 1. februarja t. l., a ga je prefektura zavrnila.

Svetovalci so nato odobrili predlog, naj se z družbo INCIG, ki ima v zakupu pobiranje trošarine v občini, sklene sporazum, po katerem se družbi prizna 576 tisoč lir letne odškodnine za zgubo, ki jo beleži, od kar je bil ukinjen užitninski davek na vino. Vprašanje pa se bo dokončno uredilo konec prihodnjega leta, ko zapade pogodba med občino in zakupnikom.

Svet je tudi sklenil, da se v neposredni bližini pokopališča v Boljuncu smejo graditi stanovanjske hiše, čeprav bi bile oddaljene manj kot 200 m od pokopališča. Svet je nato imenoval svetovalca Bruna Prašlja in dr. Daria Visintina za svoja predstavnika v Šolskem patronatu ter izvolil 10 novih članov komisije za reševanje prizivov proti odmerjenju občinskih davkov.

Sklenjeno je nadalje bilo, da se sme prodati okrog 7 tisoč kv. m zemljišča, ki se nahaja v Frankovcu in je last dolinske srenje, zasebnikom, da si zgradijo stanovanjske hiše. Končno je svet odobril predlog, naj se najmanjša obdavčljiva vsota, ki prihaja v pošteev za odmerjanje občinskih davkov, poveča od dosedanjih 185 tisoč na 250 tisoč lir.

ČESTITAMO

V torek sta si v cerkvi sv. Jožefa v Sesljanu obljubila večno zvestobo dr. Aljoša Logar iz Nabrežne in gdč. Bruna Legiša iz Sesljana. Novoporočencema iskreno čestitajo prijatelji in znanci ter jima želijo mnogo sreče v novem življenju. Čestitkam in voščilom se pridružuje tudi Novi list.

CVETLIČNA RAZSTAVA

V torek so zaprli IX. mednarodno cvetlično razstavo v Trstu. Letos je v primeri z lansko res odlično uspela bodisi po številu razstavljalcev iz 31 držav, bodisi po izboru cvetja in rastlin iz najbolj eksotičnih delov sveta. Izredno privlačen je bil oddelek orhidej in pa res elegantno urejena zrcalna dvorana. Mnoge je zanimal tudi svet iz gornje Soške doline.

Mavhinje:

IZLET PROSVETNEGA DRUŠTVA

Novo mavhinjsko prosvetno društvo »Grmada« je 1. maja priredilo izlet v Soško dolino, ki se ga je udeležilo približno 50 mladincev iz Mavhinj in sosednih vasi. Poleg drugih krajev so si ogledali Tolmin in znano partizansko bolnico »Franjo«.

Ker je društvo pred kratkim dobilo tudi svoje, čeprav preskromne prostore, upamo, da bo začelo razvijati kako večje prosvetno delovanje, ki je v naših krajih tako kivavo potrebno.

NOV DOKTOR

Pred kratkim je diplomiral na fakulteti za trgovske vede v Florenci g. Adrijan Puntar s Proseka. K uspehu mu čestitata Krožek slovenskih izobražencev v Trstu in uredništvo Novega lista.

Beneška Slovenija

RAMANDOL

V nedeljo in ponedeljek so oživele gorice in osmice okoli Ramandola in v spodnji dolini Krnahte. Po skoraj 50 letih se je obnovila stara tradicija vinskega praznika in pokušnje dobre kapljice iz vinogradov, ki segajo na prva pobočja slovensko-beneških vasi. Ta navada vinskega sejma sega že v dobo pred prvo svetovno vojno, ko so razstavljali pristnega ramandolčana, tokaj, kabernet, refošk in merlot. Takrat je bilo središče v Nemah. Dve vojni seveda nista prizanesli tudi vinogradom po teh krajih. Zdaj se je pa vinogradništvo spet tako povzdignilo, da sta Kmetijsko nadzorništvo in vinarski konzorcij priredila razstavo, katera se je udeležilo 25 razstavljalcev. Razen pri vinskih stojnicah, so se obiskovalci lahko okrepčali tudi s pristnimi domačimi prigrizki.

Ves ta okraj okoli Nem, Ramandola in v Krnahtski dolini je zelo privlačen posebno v tem času, ko so češnje takò lepo belo razcvetene. Krajevne in pokrajinske oblasti delajo na to, da bi povzdignili te kraje v priljubljene izletniške točke.

SEMPETER SLOVENOV

Zadnje čase opažamo, da so začeli tudi pri nas skrbeti za obrambo proti jetiki. Te dni so začele hoditi po naših vaseh posebne ekipe s skermografskim aparatom za opazovanje prsnega koša. Zdravstveni strokovnjaki so zelo prijazni in marljivi, ker obiščejo vsako vas, do koder morejo priti s svojim avtom. Zelo radi se tudi pogovarjajo z ljudmi. Ker vemo, da se nahaja po zdraviliščih za jetične tudi precej naših ljudi, zelo cenimo to pobudo pokrajinskih oblasti. Hvaležni smo jim, ker je pregled popolnoma brezplačen in možen za vsakogar.

GORENJI TARBII

Nesreč po naših slabih cestah nikoli ne manjka, posebno ob praznikih, ko vse

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V soboto, 5. maja, ob 21. uri v Avditoriju v Trstu

krstna predstava

GRAHAM GREENE

»UVIDEVNI LJUBIMEC«

Komedija v dveh dejanjih

Prevod: M. Miheličeva

Režiser: J. Babič — Scenograf: S. Jovanović

Kostumi: inž. arh. Milena Matulova

Ponovitev predstave v nedeljo, 6. maja, ob 18. uri v Avditoriju v Trstu

Predprodaja vstopnic v Tržaški knjigarni, ul. Sv. Frančiška 20 ter eno uro pred pričetkom predstav v baru Moscolin, nasproti Avditorija

Ponovitev predstave

»UVIDEVNI LJUBIMEC«

v kino dvorani v Šklednju v torek, 8. maja, ob 20.30

GORIŠKI OBCINSKI SVET

V ponedeljek zvečer je imel goriški mestni svet precej dolgo in razburkano sejo. Šlo je za povišanje voznine na mestnih avtobusih podjetja ATA. To prevozno podjetje ki je nasledilo Ribijevemu, je zadnje čase vzbujalo precej neugodja posebno pri potnikih, ki se vračajo z večernimi vlaki iz Trsta. Avtobusi namreč ne čakajo na potnike, ampak jo odkurijo kar pred nosom v Standrež. Trudni popotniki pa morajo tudi po pol ure ali celo več čakati na naslednjo vožnjo. Zahteva podjetja po povišku voznih cen za 5 lir je seveda zbudila deljena mnenja med občinskimi svetovalci. Zastopniki večinske stranke so opravičevali podjetje, češ da je že lanski dogovor predvideval povišek cen, ker so se povišale tudi plače uslužbencev. Pojasnjevali so tudi, da bo podjetje upoštevalo upravičene pritožbe občinstva po izboljšanju prevoznih zvez in da bodo avtobusi čakali na prihode vlakov. Prizadeti ne bodo tudi šolarji in drugi s tedenskimi kartami. Pri razpravi so komunisti predlagali, naj sprejme občina v lastno režijo vsa mestna prevozna sredstva. Slovenski zastopniki so tudi kritizirali podjetje, češ da se ne drži sprejetih pravil, medtem ko so liberalci zahtevali.

- Kanalška dolina

drvi in teče na motornih kolesih in avtih. V ponedeljek se je tudi pripetila taka nesreča. Iz naše vasi se je vozil na motornem kolesu mladenič Jože Dugaro. Za njim je privozil avto, ki ga je dregnil in podrl na tla. Mladenič se je pobil na lobanji in so ga nezvestnega prepeljali v bolnišnico, kjer se bo moral več časa zdraviti.

NABORJET

Zimsko vreme in debele plasti snega po strehah so za veliki teden spravile v Naborjetu enega otroka skoro ob življenje. Ta čudni slučaj je vredno zabeležiti. Po zasneženih vasi je šla neka mati z dvoletnim otrokom v naročju. Pri gozdarski hiši se je s strme strehe nenadoma usul plaz snega na mater in otroka. Zgrmel je s tako silo deset metrov globoko na cesto, da je iztrgal dete materi iz naročja in ga pokopal pod sabo. Ženska je vsa obupana začela s pomočjo sosedov odkidavati sneg v strahu, da bo našla dete mrtvo. Ko so zamet odkopali, so pa vendar našli malega Roberta še živega.

Podoben slučaj se je pred leti pripetil v Ukvah. Takrat je zasul sneg s strehe kar celega vola in ga zadušil.

UKVE

V petek popoldne se je v spodnji Kanalški dolini od Ukev do Pontebe vreme tako nenadno spremenilo, da so ljudje že pričakovali povratak zime. Začel je briti mrzel veter, da je temperatura padla kar za deset stopinj. Nato je pa začelo grmeti in se ulivati izpod oblakov, kot še ne zlepa. Višek je pa huda ura dosegla, ko so se dvignili vrtninasti viharji, podobni pravim tornadom. Najbolj divje so se sukali okoli Sv. Katarine, Naborjeta in Lipalje vasi. Ruvalo je drevesa in jih metalo v zrak kot slamo. V naborjetski vasi je pa zračni vrtnec odkril kar več hiš in je povzročil veliko škodo.

naj posebna komisija še enkrat prouči celotno zadevo.

Pri glasovanju za poviške cen so pristali demokristjani, socialni demokrati in mislini. Proti so pa glasovali komunisti, socialisti in slovenski zastopniki, dva liberalca sta se vzdržala glasovanja. Sprejet je bil tudi predlog, da bo posebna komisija preučila možnost direktnega občinskega upravljanja mestnih avtobusov.

STEVERJAN

Letos na žalost briški griči niso odeti tako lepo v razbohoteno cvetje kot druga leta. Po nekaj poletnih dnevih za praznike je začelo spet vetrovno in mrzlo vreme. Dež je še skoraj prav prišel, a tisti veter, ki osuje cvetje, nam bo le škodil.

Precej hladno vreme smo imeli tudi prvega maja, ko je vedno prišlo dosti izletnikov na naš razgledni vrh. Naše prosvetno društvo je za ta dan priredilo tudi običajno prvomajsko slavo v nekdanjem grofovskem parku med borovci. Kljub neugodnemu vremenu je bila še dokaj dobra udeležba, čeprav bi sicer prišlo več občinstva. Pa kaj hočemo, vremena ne delamo mi. Spored na odru je lepo potekal. Prav pohvaliti moramo igralce, ki so živahno podali Finžgarjevo igro »Razvalina življenja«. Jazbinski pevski zbor že tudi krepko napreduje.

Med nekaterimi gosti smo slišali pripombe, da je za meščane tretja ura popoldne malo prezgodnja za take prireditve. Za meščane in okoličane to drži, zato naj prireditelji take želje v bodoče upoštevajo. Nerodne so pa tudi prevozne zveze, zlasti za povratek v mesto.

PEVMA

Zadnjo soboto sta si v tukajšnji župni cerkvi podala roke za skupno življenjsko pot mizar Princič Bruno in tkalka Makuc Jelka. Mlademu paru želimo v novem stanu obilo zdravja in božjega blagoslova.

Po treh zimskih mesecih smo v Pevmi vendar zopet prišli do javne telefonske postaje, ki je sedaj sredi vasi, v gostilni Komavli. Tudi ta slučaj, da so nas, ki spadamo v mesto, pustili toliko časa brez vsake zveze, nam jasno govori, kako potrebna je v državi reforma ozkosrčnega upravniskega poslovanja, po kateri bi bilo uradovanje bolj urno in za občinstvo bolj ustrezno.

OSLAVJE

Na veliki ponedeljek so zvonovi žalostno zvonili. Imeli smo pogreb 17-letnega mladunca Damijana Primožiča, ki je podlegel srčni bolezni. Udeležba pri pogrebem sprevodu je bila velika; zlasti mladina je s svojo udeležbo pokazala, da je pokojnika cenila. Naš Damijan je to tudi zaslužil, saj mu je bilo vse, kar je slabega, neprijetno in ga je žalilo. Po prisrčnih besedah domačega župnika ob odprtem grobu, so pevci zapeli »Nad zvezdami«. Ganjeni in zamišljeni v človeško življenje in smrt so se ljudje vračali na svoje domove. Hudo prizadeti družini izražamo globoko sožalje!

STANDREŽ

Največja goriška okoliška vas, ki je postala že predmestje Gorice, je zdaj v največjem delu. Neugodno vreme je povzročilo

Iz Goriške

po naših njivah in vrtovih pravi zastoj. Upamo pa, da bo zdaj že skoro poletno sonce pomagalo naši priznani zelenjavi in vrtinici, da je ne bo več zmanjkalo na goriškem in tržaškem trgu.

Prav o teh naših pridelkih smo slišali govoriti naše kmetovalce v nedeljo v tržaški radijski oddaji, katero je pripravil prof. Bednarik v okviru »Goriških obiskov«. V isti oddaji smo poleg zgodovinskih spominov in o življenju naše mladine poslušali tudi naše najmlajše pevce in pevke ob spremljavi harmonike. Vsa čast njih vodji Lupinu. Starši smo zelo radi poslušali to oddajo, ki nam je pokazala, da imajo mali več zanimanja za prosvetno delo kot starejša mladina.

RUPA

Večkrat se slišijo pritožbe in tarnanje, kako da se naša mladina malo ali nič ne briga za lepo knjigo, lepo petje ali dramske prireditve, ampak da se samo peha za zaslužkom in da vidi v vespi višek kulture in zabave. Taka ostra kritika, žal, dostikrat v resnici drži, vedno pa le ne. Rupence nas je na primer razveslilo, ko se je v nedeljo zbrala naša mladina, ki poje v cerkvenem zboru na družabni sestanek. Stara navada je namreč, da imajo pevci na nedeljo po farnem prazniku malo skupne zabave. Slišali smo ubrano petje, tako da smo res bili iz srca veseli ob sklepu, da ima naš mladi rod še smisla za lepo do mačo pesem. Naj bi pri njej tudi vztrajal.

NADŠKOFOV PRIHOD

Novi goriški nadškof msgr. Pangrazio je naznanil stolnemu kapitu, da bo prišel v nadškofijo v nedeljo, 27. maja. Popoldne se bo pripeljal v Oglej, kjer ga bo v patriarhovi baziliki pričakoval apostolski administrator msgr. Ambrosi z odposlanstvom goriške duhovščine. Iz Ogleja se bo razvil sprevod avtomobilov proti Gorici. V nadškofijski palači bodo sprejeli novega nadpastirja najvišji predstavniki cerkvenih in svetnih oblasti iz Gorice, Trsta in Vidma. Po sprejemu bo šla procesija z nadškofom v stolnico, kjer bo msgr. Pangrazio uradno umeščen na nadškofijsko stolico.

Poseben odbor pripravlja vse podrobnosti za slovesen sprejem. Določen bo tudi »nadškofov dan«, ko bodo verniki po vseh cerkvah molili za nadpastirja in dajali pripevke za običajno darilo nadškofu.

SLOVIT GORIČAN

V nedeljo je učakal 97. rojstni dan znamenit Goričan, arhitekt Maks Fabijani. Po rodu je iz Štanjela na Krasu, ne kakor pišejo nekateri drugi dnevniki iz S. Daniele v Furlaniji. S Krasa, kjer ima družina svoja posestva, je častitljivi slavljeneč šel na Dunaj, kjer je bil celo rektor politehnike. Njegova dela po velikih evropskih mestih pričajo o izrednem ustvarjalnem talentu arhitekta Fabijanija, zlasti na polju urbanistike. Tesno prijateljstvo in znanstveno sodelovanje je družilo Fabijanija tudi z drugim slovenskim mojstrom, arhitektom Plečnikom. Zdaj živi arhitekt Fabijani že več let v Gorici in še vedno snuje načrte za olepšanje mesta. Želimo mu, da bi učakal še stoletnico rojstva.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Ob kongresu skladateljev

Te dni se je v Ljubljani zaključil četrti kongres zveze jugoslovanskih skladateljev. Predsednik zveze Slavko Zlatič je dal v zvezi s kongresom intervju za tisk, v katerem je naglasil, da se je zveza jugoslovanskih skladateljev v zadnjem času učvrstila. Zveza se precej ukvarja z idejno-estetskimi problemi, kar je našlo svoj odraz v številnih diskusijah. Omogočila je izvedbo del precejšnjega števila svojih članov na javnih koncertih in v radijskih oddajah doma in po svetu. Med uspehi organizacije skladateljev je omenil tudi to, da si je dogradila lastno palačo v Beogradu. Eden izmed problemov, ki jih mora zveza rešiti, je članstvo avtorjev lahke glasbe, ki se čutijo zapostavljeni.

Tudi predsednik Društva slovenskih skladateljev, prof. Vilko Ukmar, je dal izjavo za tisk. Omenil je posebno stališče slovenskega društva, ki želi razgibati in okrepiti svoje delo. To mu bo uspelo le tedaj — je rekel prof. Ukmar — če bo lahko delovalo bolj avtonomno, če bo prišlo do večje decentralizacije v okviru zveze jugoslovanskih skladateljev. Pretesne vezi z osrednjim odborom so večkrat zavirale razvoj, pa tudi uspešnejši plama slovenskih del v inozemstvu. V ostalem pa po besedah prof. Ukmara slovensko društvo skladateljev nima posebnih problemov. Celo razmerje med resno in zabavno glasbo, ki je v vrstah hrvaških in srbskih skladateljev velik problem, pri Slovencih ni tako kritično. Pač bi bilo želeli, da se dobri skladatelji zabavne glasbe, ki že imajo umetniški sloves, vključijo v društvo. S tem bi se izvedla tudi zdrava selekcija v popevkarstvu, ki je zdaj zavzelo že ogromen obseg in med katerim je ogromno plaže — je rekel prof. Ukmar in pristavil: »Principielno nismo proti zabavni glasbi. Ne sme pa dobiti primata. To je lahko silno nezdravo in privede do marsikake krize v človeku. Te stvari so sploh veliko globlje in važnejše, kot jih na hitro dojamemo in kot je videti na prvi pogled.«

Ker je v zadnjem času zelo aktualno vprašanje

izdelave slovenskih gramofonskih plošč, je bil prof. Ukmar naprošen, da pove kaj tudi o tem. »Tudi to je še neobdelano in enostransko področje, kjer vlada v glavnem komercializem« — je rekel. »Zato se tudi širi plaža. Zal se preveč stavlja v ospredje denarna vprašanja namesto kulturnih. Tako bi res bil že skrajni čas, da dobimo gramofonske plošče z našimi slovenskimi skladbami, kajti tudi to je eden važnih načinov propagande naše glasbe.«

Glede sodobnega glasbenega ustvarjanja v Sloveniji in glede stališča slovenskih skladateljev, je prof. Ukmar ugotovil, da se tudi pri slovenskih skladateljih, kot povsod drugod, kaže vrenje, v katerem se prepletajo najrazličnejše smeri od romantike do najbolj sodobnih, kot pač vedno v zgodovinsko prelomnih dobah. Zato tudi vlada zmeda v estetskih in stilnih principih. Vendar ostaja pri tem še vedno glavno vprašanje umetniške sile in umetniške sposobnosti. Če tega ni, ostane goli formalizem, ta pa človeku ne more dati ničesar — je zaključil prof. Ukmar.

IZRAELSKI BALETI PRIVLAČUJEJO

V Rimu gostuje skupina izraelskega plesnega gledališča »Inbal« iz Tel Aviva. Ta izraelska plesna skupina je doživela že velike uspehe na gostovanjih v Londonu in New Yorku. Njeni plesi so navdahnjeni od svetega pisma in folklorne jemenskih Judov. Gostovala bo tudi v Florenci in Milanu, nato pa bo nastopala še v raznih drugih evropskih mestih.

»BAMBI« ZA SOFIJO

Znano nemško filmsko nagrado »Bambi« ki jo podeljuje revija »Film-revue«, je dobila tudi letos Sofia Loren kot najbolj priljubljena igralka pri nemškem občinstvu. Nagrajena sta bila tudi nemška igralka Ruth Leuwertik in Otto Fischer. Kot najbolj priljubljen tuji moški igralec je dobil »Bambija« Rock Hudson.

CHAPLINOVI SPOMINI

Charley Chaplin se mudi te dni v Londonu, kjer se pogaja z raznimi založniki zaradi natisa svojih »Spominov«. Chaplinovi prijatelji, ki so prebrali tišči del igralskih spominov, ki zadeva leta, katera je umetnik preživel v londonskih slumih, pravijo, da je rokopis taka mojstrovina, da bi ga lahko primerjali le s podobnimi opisi Maksima Gorkija.

Hkrati poročajo angleški listi, da je svet Oxfordске univerze predložil, da se podeli Chaplinu častni doktorat tega vseučilišča. Vest o tem je prišla v javnost, ko je profesor zgodovine na tej univerzi, Hugh Trevor-Roper, napovedal, da se bo protivil promociji Chaplina.

GRACE KELLY SE POMISLJA

Režiser Albert Hitchcock, producent filma »Marnie«, s katerim se bo monaška kneginja Grace vrnila k svoji igralski karieri, je izjavil, da bodo snemanje tega filma odložili za osem do dvanaest mesecev. To je pojasnil s tem, da ostane premalo časa med dokončanjem filma »The Birds«, ki ga zdaj snema, in pa med prej določenim začetkom snemanja filma »Marnie«, to je prvim avgustom. Zato so morali snemanje odložiti. Kdaj ga bodo začeli v resnici snemati, pa bo odvisno od kneginje Grace in od njenih obveznosti v kneževini. Kot menijo, bodo lahko snemali film »Marnie« šele pozno spomladi ali poleti prihodnjega leta, ko bo lahko šla Grace Kelly na počitnice.

398. obletnica Shakespearevega rojstva

Na tisoče ljudi je obhajalo te dni v angleškem mestecu Stratford-on-Avon 398. obletnico rojstva velikega angleškega dramaturga Williama Shakespeara. Zastopani so bili tudi diplomatski predstavniki 70 držav, med njimi mnogo veleposlanikov in pred vsem sovjetski veleposlanik Aleksander Soldatov. Šli so v sprevodu do Shakespeareve rojstne hiše in nato k njegovemu grobu, kjer so položili vence v njegov spomin.

Točen datum Shakespearevega rojstva sicer ni znan, toda po mnenju posebno dobro podkovanih kulturnih zgodovinarjev, se je to zgodilo 23. aprila, pred 398 leti.

„Leninova nagrada“ za Picassoja

Slikar Pablo Picasso je dobil eno izmed letošnjih Leninovih nagrad, ki jih podeljujejo v Moskvi. To so najvišje sovjetske nagrade za kulturo. Drugi nagrajenci so predsednik Ghane, N'Krumah, pakistanski pesnik Faiz Ahmad Fairu, Čilenka Olga Poblete, de Espinosa in madžarski politik Istvan Dobi. Prvič po mnogih letih se je zgodilo, da med nagrajenci ni nobenega sovjetskega državljana. Očitno je, da so nagrade podeljevali po geografskem kriteriju, ker N'Krumah predstavlja Afriko, Fairu Azijo, Olga de Espinosa Južno Ameriko, Dobi Vzhodno Evropo in Picasso Zahodno Evropo.

Zanimivo je, da so sicer številna Picassoeva dela shranjena v sovjetskih muzejih, vendar pa jih ne kažejo navadnim obiskovalcem, ker so v nasprotju s konceptom socialističnega realizma. Pač pa je znano, da je bil Pablo Picasso vedno politično na skrajni levi in je zato priljubljen v Moskvi.

Leninova nagrada znaša 10.000 rubljev, to je okrog 11.000 dolarjev po uradnem tečaju.

Podelitev Leninove nagrade Pablu Picassiju je vzbudila močan odmev v Združenih državah, kjer so prav te dni odprli devet razstav tega velikega španskega slikarja.

SVETOVNO FOLKLORNO GLEDALIŠČE

Igor Mojsejev, ki vodi sovjetski folklorni ansambl, kateri je v 25 letih svojega obstoja obšel 250 mest v 27 deželah in priredil okoli 5000 predstav pred 10 milijoni gledalcev, je sedaj sklenil organizirati svetovno folklorno gledališče s predstavniki vseh narodov in ras. Pesmi in ples iz vsega sveta namerava združiti v enotni umetniški hiši, ki naj bi bila po njegovi zamisli pod okriljem Organizacije Združenih narodov.

To pomlad Mojsejeva folklorna skupina spet zapuša Sovjetsko zvezo in odpotuje na gostovanje v Romunijo in Bolgarijo. Jeseni namerava obiskati Italijo in Francijo, prihodnje leto pa priredi veliko turnejo po deželah Latinske Amerike.

SPET PEN-KLUB V JUGOSLAVIJI

Po dvajsetih letih bodo v Jugoslaviji znova začeli z delom klubi mednarodne organizacije književnikov. Te dni so se v Zagrebu sestali člani iniciativnega odbora za PEN-klube Marijan Matković, Drago Ivanišević in Dragutin Tadijanović s petnajstimi člani zagrebškega predvojne PEN-kluba. Določili so okvirni program dela in osnovne organizacijske oblike. Delo PEN-kluba se bo odvijalo v štirih središčih: v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Skopju, v Sarajevu in Titogradu pa bodo poverjeništva PEN-klubov. Dne 10. maja bo v Zagrebu prvi sestanek članov PEN-kluba. V Zagrebu bo tudi sedež federacije jugoslovanskih PEN-klubov.

KRATKE VESTI

• V prostorih zraven bazilike sv. Janeza evangelista v Ravenni so odprli razstavo cerkvene umetnosti na temo »Jezus v svetu dela«. Razstavo je odprl podtajnik za delo, senator Salari. Razstava obsega okrog 100 del, slik in kipov. Odprta bo do 14. maja. Za najboljša dela so podelili tudi nagrade.

• Posebno razsodišče Jugoslovanske radiotelevizije je pregledalo skladbe, ki so jih poslali skladatelji v okviru natečaja za najboljšo melodijo festivala zabavne glasbe »Opatija 62«, ki bo letos v avgustu. Od 253 sprejetih del so izbrali 18 popevk, katere bodo izvedli 4., 5. in 6. avgusta v Opatiji.

• V zvezi s sestavljanjem programa za prihodnjo sezono tržaškega Novega gledališča se govori tudi o tem, da bodo verjetno vključili vanjo fulro, ki jo je napisal mladi istrsko-tržaški pisatelj Fulvio Tomizza, avtor romana Materada. Igra ima naslov »Vera Verk, kraška balada«.

• Pianist Arthur Rubinstein je odpotoval iz New Yorka v Pariz, od koder bo začel koncertno turnejo po Italiji, Vel. Britaniji in Franciji. Rubinstein, ki je zdaj star 74 let, bo priredil svoj prvi koncert v četrtek zvečer v Palermu. Pozneje bo nastopil v Rimu, Florenci, Bologni, v Benetkah, Milanu, Perugi in Turinu. Iz Italije bo nadaljeval turnejo v Francijo in nato v London.

• Nemški arheologi, ki raziskujejo v Južnem Iraku sledove stare civilizacije Warke, so izkopali napis, ki ga imajo za enega od najstarejših v zgodovini človeštva. Pisava je sestavljena iz primitivnih risb, katere je pozneje sumerska civilizacija preoblikovala v zlogovno pisavo. Odprava sporoča tudi, da je našla prototip tako imenovanega »ziggurata«, babilonskega templja v terasah.

Priznanje našim igralcem

Za letošnji prvi maj je Združenje dramskih umetnikov Slovenije podelilo že četrtri umetniške nagrade. Poleg nekaterih igralcev iz Slovenije so bili letos odlikovani tudi trije naši igralci iz Trsta, člani Slovenskega gledališča. Nagrade so prejeli Rado Nakrst za vlogo Ivana Ivanova Telkacheva v drami »Na veliki cesti« A. Čehova. Drugo nagrado je dobil Silvij Kobal za prikaz dolgina v »Arhangelih in avtomatih« Daria Foa in igralka Zlata Rodošek za vlogo Angele v Tavčarjevi igri »Zeh pred smrtjo«.

Podeljene nagrade pomenijo odlikovanje in priznanje ne samo omenjenim trem članom, ampak tudi Slovenskemu gledališču v Trstu.

Odlikovancem čestitamo in želimo še nadaljnjih uspehov!

GOSPODARSTVO

Kmetijstvo v Sovjetski zvezi

Na vsakem kongresu sovjetske komunistične stranke in na tisočih drugih sestankih po Sovjetski zvezi proučujejo stanje kmetijstva. Vedno prihajajo do zaključka, da položaj kmetijstva ni zadovoljiv in da je potrebno razvoj pospešiti in kmetijsko proizvodnjo dvigniti. Državniki — zadnje čase zlasti Hruščev — kritizirajo na desno in levo, iščejo krivce, zakaj se načrt ni izpolnil, postavljajo nove zahteve in naloge, a vedno le na splošno. O podrobnostih pa mora odločati krajevni agronom, ki je na zadnje tudi odgovoren, če ni uspeha.

Obdelovalne površine

Samo orna površina v Sovjetski zvezi meri približno 220 milijonov hektarov. Za primer vzemimo Italijo, ki ima s svojimi ravninami in gorami komaj 30 milijonov ha površine. V Sov. zvezi je samo orne zemlje več kot za 7 površin vse Italije. In orna zemlja se v Sov. zvezi še more pridobiti, ker »deviških« zemelj, ki niso bile še nikdar obdelane, je vse polno. Od današnjih 220 milijonov njiv je približno polovica določena za setev žita, predvsem pšenice in koruze, okoli 50 milijonov ha je bilo travnikov v kolobarjenju, ostala orna zemlja služi za pridelovanje krompirja in za setev z industrijskimi rastlinami: s sladkorno peso, sončnicami, ki s svojim oljem dajejo glavno zabelo, z bombažem, tobakom, lanom, konopljo itd.

Za obdelovanje je zemlja razedeljena na sovhaze (sov-jetskoje hoz-ajstvo) in kolhoze (kol-ektivnoje hoz-ajstvo). Sovhozov je danes okoli 8.000 in vsak meri več tisoč ha površine. Obdelovalci so plačani delavci dninarji. Kolhozov, ki predstavljajo neko vrsto obdelovalne zadruge, v kateri pa član nima posebne besede, je danes še okoli 44.000. Njih število se je v zadnjih 10 - 15 letih skrčilo za polovico. Po Stalinovem načrtu bi kolhozi morali zginiti in bi se morali združiti s sovhozi, tako da bi izginila tudi vsa zasebna lastnina, katero predstavljajo v kolhozih ohišnice. Vsak član kolhoza ima določeno površino zemlje na popolno razpolago. Te ohišnice imajo v gospodarstvu Sovjetske zveze velikansko vlogo. Do pred par leti so redili na ohišnicah, torej v polnoma zasebni lasti, več krav kot na sovhozi in kolhozih. Komaj l. 1960 se je stanje nekoliko spremenilo, ko so na sovhozi in kolhozih redili 18 milijonov krav, na ohišnicah pa 16 milijonov. Leto pozneje — lani — se je število na ohišnicah povečalo za 200.000, na sovhozi in kolhozih pa 10-krat toliko in se je število krav dvignilo na 20 milijonov. Poleg krav redijo na ohišnicah tudi prašiče, perutnino in druge drobne živali. Vse, kar pridobi kolhoznik na svoji ohišnici, lahko svobodno prodaja na posebnih trgih. To predstavlja važen vir dohodkov za vsakega kolhoznika in je večkrat večji od deleža pri kolhozu, ki je v glavnem odvisen od količine pridelka in od števila med letom opravljenih dni.

Zakaj mora Rusija dvigniti kmetijsko proizvodnjo?

Po prebivalstvu je Sov. zveza tretja država na svetu in sledi Kitajski ter Indiji. V zadnjih 8 letih se je prebivalstvo Sov. zveze povečalo za 29 milijonov duš. Za vse te ljudi je potrebna hrana. Med vojno in v povojnih letih je prišlo mnogo Rusov v stik z zapadnim svetom, kjer so ugotovili, da je življenje na mnogo višji ravni kot pri njih doma. Vedno večje množice so si želele in zahtevale znatnega izboljšanja življenjskih pogojev in vlada je morala upoštevati to razpoloženje prebivalstva. Ljudstvo pa si ne želi večjega kosa kruha, ker bi tega za silo bilo dovolj, temveč več mesa, jajc, masla, sladkorja itd. Sovjetski voditelji se zavedajo, da bi njih dežela da nes ne mogla voditi nobene vojne, ker nima dovolj mesa in masti. Zavedajo se tudi, da morajo imeti v zalogi hrano, da lahko pomagajo zavezniškim državam. Te so sicer predvsem agrarne države (Ogrska, Romunija, Bolgarija, Poljska), a zaradi zgrešene kmetijske politike je v njih večkrat pomanjkanje. Poleg tega je danes na svetu — zlasti v Afriki — vse polno novih držav, ki potrebujejo pomoči predvsem v hrani. Takšno pomoč potrebujejo tudi Kitajska, Indija in še kakšna druga azijska država. Od te pomoči v hrani je večkrat odvisen ugled darovalca. Sovjetska zveza je torej naravnost prisiljena dvigniti svojo kmetijsko proizvodnjo.

Statistike pravijo, da znaša letni pridelek žita okoli 130 milijonov ton in da bi konec sedemletnega načrta moral doseči 165 do 180 milijonov ton. Za cilj so si postavili, da bi moral znašati hektarski donos pšenice 20 do 25 stotov, pri koruzi pa 50 stotov zrnja. Te številke so dosegljive brez posebne kmetijske tehnike, a na razpolago morajo biti dobro seme in dovolj gnojil ter seveda stroji za obdelavo. Poleg žitaric se mora tudi proizvodnja sladkorne pese dvigniti na 70 do 78 milijon ton, bombaža na 56 do 61 in krompirja na 117 milijon ton v letu 1965. Če obstajajo prvi pogoji se da vse to doseči.

Premalo je hrane živalskega izvora

Iz zgornjih številkih izhaja, da bi v Sov. zvezi bilo dovolj kruha, ne zadostuje pa hrane živalskega izvora, to je mesa, mleka in mlečnih izdelkov, jajc, maščob itd. Zato je nujno potrebno okrepiti živinorejo, pomnožiti število živali. Če pa se hoče to doseči, je potrebno predvsem ustvariti zadostno krmno osnovo. Del krmne osnove morajo predstavljati pač žita, predvsem koruza, potem krompir, pesa itd., drugi del pa trave, detelje in predvsem travulje. Travulje so krmne rastline, ki potrebujejo za razvoj od setve do košnje le nekaj mesecev in ki dajejo velike količine krme. Tu prihaja v poštev tudi setev pičnika ali zelene koruze za krmo, krmnega sirka ali rušca, detelje - inkarnatke, krmnega graha in grahoric, repišča in drugih krmnih enoletnic ter njih mešanic.

Sedanji sovjetski voditelji poudarjajo Stalinovo krivdo, češ da je v kolobarjenju ali menjavanju pridelkov (plodored) uvedel večletne travnate ali zelene pase, ki so dali pičle košnje, namesto travulj, ki so godne za košnjo že v par mesecih in ki nudijo mnogo večje količine krmne mase. Po načrtu bi morali že letos preorati in zasejati s travuljami 22 milijonov ha od 52 milijonov ha obstoječih zelenih pasov.

O stanju sovjetske živinoreje so podatki pomanjkljivi, predvsem pa o številu prašičev in konj. Za goveda in ovce so znane naslednje številke (v milijonih glav):

	1960	1961
goveda	75.8	81.9
od teh krave	34.8	36.3
ovce	132.9	144.1

Iz teh številkih izhaja, da se je število živine povečalo, a ne toliko kot predvideva sedemletni načrt, ki se bo končal leta 1965. Po tem načrtu bi moral letni prirastek goved znašati 9 milijonov glav in od teh 3.5 milijona krav ter 13 milijonov ovc. Sorazmerno s povečanim številom živali bi morala narasti oddaja mesa, in sicer vsaj za 5 milijonov ton letno, in oddaja mleka, ki bi morala leta 1965 znašati 40.610.000 ton. Zapadni gospodarstveniki cenijo oddajo mleka v letu 1961 na 28.930.000 ton.

—0—

Že prej smo rekli, da se more vse to doseči, če so dani prvi pogoji, ker načrti niso ravno pretirani. 40.610.000 ton mleka predstavlja manj kot 4-kratno italijansko proizvodnjo. Vemo tudi, da Sov. zveza uvaža črno-pegaste ali holštanske krave, ki so pri primerni krmi prave tvornice mleka. Gotovo so tudi domače pasme izboljšali in tako lahko računamo, da bodo glede mleka izvedli načrt. Izpolnili pa bodo tudi ostale postavke kmetijskega načrta, če bo pravočasno na razpolago dovolj traktorjev, dovolj umetnih gnojil in semen in če bodo predvsem ustvarili veselje in zanimanje za kmečko delo pri delovnem ljudstvu.

— 0 —

Živinoreja v Jugoslaviji

V Jugoslaviji izvedejo vsako leto popis živine in številke iz letošnjega januarja so: goveje živine je 5 milijonov in 864 tisoč glav ali 3% več kot leta 1961. Pretežni del goved je last zasebnikov in vsa velika državna posestva imajo nekaj izpod 1/2 milijona glav ali 1/12 vse goveje živine. (V primeri z Italijo in glede na število prebivalstva je v Jugoslaviji skoraj še enkrat toliko goved).

Velike važnosti je ovčereja in letos so našli v Jugoslaviji nad 11 milijonov ovc, ki so skoraj vse last zasebnikov, saj redijo na vseh velikih socialističnih obratih komaj 494 tisoč ovc. Tudi število ovc je v primeri z lanskim letom naraslo, in sicer za 3%. Znižalo pa se je število prašičev, in sicer kar za 11%, tako da so našli 5 milijonov in 150 tisoč prašičev. To število je vsaj za 30% višje kot število prašičev v Italiji.

R. B.

Peta usode

9.

Glasno je zajokala. Saj je nihče ne sliši. »Proč, proč moram... ne prenesem več,« je bridko vzdihnila. Obšel jo je strah, če bi zopet srečala Rajka. Njegova bližina bi ji bila zoprna.

—0—

»No, tako, pa smo spet doma,« je stopil v hišo stari gozdar in obesil puško na kljuko. Veselil se je, da bo zvečer malo pokramljal z Dragico. Kje pa je vendar? Po navadi mu je brž prihitela naproti, kakor hitro je stopil v vežo.

»Dragica, tukaj smo,« je zavpil. Potrepljal je psa za ušesom. »Kmalu nama bodo kaj prinesli za pod zob. Hiša ni prazna, a sultan?«

Žival se mu je dobrikala ob kolenih, ko da bi razumela besede. Malce je bil nevoljen stari Vornik, no, pa se bo že od kod prikazala naša Dragica, si je mislil. Morda je pa šla v vas? Kam neki?

Nehote je pomislil na Rajka in Dragico. Ta dva mlada človeka sta res ustvarjena drug za drugega. Stopil je v stanovanjsko sobo in je privil luč. Tiktakanje velike stenske ure mu je naredilo še večji vtis osamljenosti. Nameraval je prebrati še jutranji časopis, dokler se ne vrne Dragica. Premislil se je in se lotil uradnih spisov, ki so se mu nakopičili med tednom. Vzel je v roke upognjeno polo papirja. Držal jo je daleč pred očmi, ki so se mu kar zasolile, ko je bral nekaj zapisanega.

»Kaj, šla je? Nemogoče!« se mu je bliskalo v možganih. Potegnil si je z raskavo dlanjo preko čela. Stisnil je pest in udaril po mizi. Še enkrat je čital: »Ljubi oče, nesrečna sem... odhajam...«

»Brž na postajo... moram jo dohiteti!« Skočil je skozi vrata in hitel navzdol po stezi bolj urno, kot bi prisodil njegovim letom. Kar tipal je v temi mimo dreves. Ves razburjen in zasopel je pritekel stari gozdar na postajo.

»Aha, glejte ga, našega gozdarja,« ga je pozdravil postajni načelnik. »Pravkar sem nameraval oditi.«

»Vlak,« je zavpil gozdar, »je že odpeljal?« »Pred dvema minutama. Vaša hčerka je bržkone kaj pozabila doma, kaj ne? Sicer pa vam lahko drugače pomagam.«

»Ne, ne, ne morete več,« gozdarjev glas je nekam čudno zvenel.

»No — pa lahko noč.«

Stari Jakob je počasi odšel v temo. »Nesrečna sem...« mu je zvenelo v ušesih. Tako se je poslovila njegova ljubljena Dragica. »Odšla je brez sledu... zaradi tistega...?« Ustavil je korak. »Seveda zaradi tistega Rajka Prašnika, kdo drugi bi neki bil? Premišljal je vso pot, doma pri pisalni mizi in še vso noč, ker ni mogel zaspiti. Ni mogel doumeti, da ni več Dragice v hiši.

Naslednje jutro je menil, da je našel pravi vzrok. Dragica je zginila, ker se ni hotela poročiti z Rajkom. Najbrž ne čuti dovolj nagnjenja do mladeniča, da bi stopila z njim v zakonsko zvezo. Tako se je tolažil nesrečni oče in se je čutil kar olajšane. Odšla je za par dni z doma, da bi ji ne bilo potreba razlagati Rajku, čemu noče z njim pred oltar. Ni mu prišlo niti na misel, da utegne biti kaj drugega.

Kar mučno mu je postalo, ko je videl, da prihaja mladi inženir proti hiši. Prav gotovo še ne ve, kaj se je pripetilo prejšnji

večer. Ko je potrkal na vrata, mu ni odgovoril.

»Oh, oprostite, gospod Vornik,« se je opravičeval inženir, ko je vstopil. »Mislim sem si, da mi Dragica nagaja in mi ne odgovori. Vidim pa, da je ni doma.«

Umolknil je, ko je opazil gozdarjevo zadrego. »Nameraval sem priti že sinoči, a sem bil zadržan,« se je zopet opogumil. Nehote je sklonil glavo, ker mu je živo stopila pred oči Ani Lipičeva.

»Hm, sinoči,« je spregovoril gozdar. »Morda bi bilo dobro, gospod Rajko — go tovo bi se stvar drugače zasuknila.«

Inženir ga je debelo pogledal. Kaj pomenijo te skrivnostne besede?

»Se čudite, Prašnik? Prav tako sem se čudil jaz sinoči in vso noč...« Glas se mu je prelomil. »Preudarjal sem — kljub pisnu, ki ga je Dragica pustila.«

Rajka je kar mirzlo oblilo. Pismo je pustila — torej je ni doma?

»Ali je odšla?« je vprašal ves obupan. »Toda zakaj?... Niti poslovila se ni od mene...«

Staremu gozdarju se je mladenič zasmilil. Očetovsko ga je pogledal in mu položil roko na ramena.

»Dostikrat se zaman vprašamo, čemu je ta ali oni človek izvršil določeno dejanje. Je že tako v življenju. Zakaj je kar ponoči pobegnila z doma...« Skomignil je z rameni: »Morda zaradi vas, Rajko?«

Mladenič je stal kot kip. Strmel je v gozdarja: »Zaradi mene — to je nemogoče.«

»Pa bo le tako, gospod Prašnik! Spočetka tudi jaz nisem razumel. Dragica je prišla do prepričanja...«

»Ne verjamem,« mu je padel Prašnik v besedo. »Ne verjamem, saj je bila vedno tako dobra... vesela, ko sva se spet srečala...«

(Dalje)

Z znamenji ji je razložil, da izraža to priznanje in simpatijo. In ko je videl, kako se je nasmehnila in so se zableščali njeni beli zobje v rjavem, ljubkem obrazu s krotkimi črnimi očmi, je mogel komaj verjeti, da živi to dekle v trinajstem tisočletju in da ni kakšna Kreolka z Antilov ali Tahitčanka iz njegovega lastnega stolletja, ali morda iz pradavnine.

Ko se je najedel, jo je spet z znamenji naprosil, da bi ga zdaj odpeljala k poglavarju svojega rodu. Pomigala mu je, naj gre z njo, in ga odpeljala iz votline pri drugem, mnogo krajšem izhodu. Videl je, da je izhod umetno razširjen, gledal pa je spet na strmo, gozdno pobočje. Gosto grmovje in skale so ga tako dobro skrivale, da bi ga bilo nemogoče odkriti tako iz višine kot iz doline, ki se je temnila globoko spodaj. Sonce ju še ni bilo doseglo, čeprav je stalo že precej visoko na nebu.

Dekle je tiho in mehko stopalo pred njim, kakor plaha in gibčna gozdna žival. Peljala ga je po komaj vidnih, zavitih stezicah skozi gost gozd, dokler nista prispela na majhno, precej ravno jaso, ki so jo obdajale skale kot naraven amfiteater. Na sredi je bilo majhno jezerce; morda je bilo tudi samo umetno ustvarjeno z zaježitvijo potočka. Okolica jezera, ki ni bilo večje od navadnega ribnika, je bila lepo urejena kot park, a tako naravno, da je bilo težko spoznati v vsem tistem človeško delo. Obšla sta jezerce in nato ga je peljala po strmi poti navzgor v gosto grmovje, ki je pokrivalo vznožje velike skalne stene, ki je kipela skoraj navpično kvišku. Šele ko sta dospela čisto do skale, je zagledal v njej nizek vhod in nad vhodom v živo skalo vsekani križ. Dekle se je prekrizalo, nakar se je prekrizal tudi on, in potem je pred njim vstopila. Prvi hip je imel občutek, da je oslepel, ker je stopil s sončne jase v mračno votlino. Dekle pa ga je prišla za roko in ga peljala naprej. Tako sta šla nekaj deset metrov in ravno ko so se mu oči začele prilagojevati temi in je razločil prve obrise ozkega rova, se je ta nenadno razširil in znašel se je v obsejni,

Povzatek iz vesolja

E. Z.

30.

prijetno hladni votlini, v kateri je gorelo precej sveč. Že po razvrstitvi njihovih plamenčkov je opazil, da je v svetišču. Gorele so očitno na nekakem oltarju. Razsvetljevale so obrise preprostega oltarja, ki se je končaval zgoraj v masiven križ, vse drugo pa je ostajalo v poltemi. Prvi hip je komaj razločil, da je v svetišču precej ljudi, in še to je bolj uganil po mrmranju številnih glasov, kakor pa videl. Dekle je pokleknilo in po krajšem obotavljanju je tudi on pokleknil, ko je razločil, da tudi vsi drugi kleče. Pred oltarjem je nekdo glasno molil, toda njegov glas je komaj segel do njiju, ki sta klečala čisto zadaj. Šele čez čas, ko se mu je uho navadilo na šume v tem čudnem svetišču, je razločil, da moli latinske mašne molitve.

To ga je presunilo in ganilo. V hipu se je znebil mučnega občutka, da se nahaja sredi bitij druge rase, od katerih ga ločijo tolike krvne, časovne in kulturne razlike, da jih komaj še more imeti za sebi enaka bitja. Začutil je do njih duhovno sorodstvo, spričo katerega so se zazdele vse časovne pregrade, ki so ga ločile od njih, malenkostne.

»Dominus vobiscum!« je duhovnik pred oltarjem blagoslovil klečečo množico, in v tem blagoslovu je bila čudovita sila, ki je napravljala vsa človeška bitja pred Bogom enaka, brez ozira na pregrade časa.

Še nikdar ni tako globoko doživel mistične sile in univerzalnosti krščanstva, in še nikdar, niti v vesoljski ladji ne, tudi še ni tako presunljivo začutil intimne povezanosti z vsemi ljudmi, istost končne skupne usode z njimi.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

NAJBOLJŠI SMUČARJI IN SMUČARKE SEZONE 1961-62

Avstrijca Schranz in Jahnova prva

Letošnje smučarske sezone je konec in strokovnjaki so že sestavili lestvico najboljših smučarjev in smučark na svetu.

Avstrijci so tudi letos imeli na vseh tekmovanjih glavno vlogo, saj med prvo desetorico najdemo kar šest smučarjev iz te države. Najboljši smučar je brez dvoma Karl Schranz (244 točk), ki je bil prvi v mnogostevilnih tekmovanjih in prvenstvih. Na drugem mestu najdemo Gerharda Nenninga (Avstrija), ki je nabral 150 točk. Tretji je Egon Zimmermann (Avstrija) s 145,5 točke. Prvi »tujec« smučar je Francoz Leo Lacroix (113 točk). Sledita na 5. in 6. mestu dva Avstrijca: Pepi Stiegler (107) in Martin Burger (102). Na ostalih mestih so Nemec Bartels (99), Francoz Bozon (94), Avstrijec Falch in na 10. mestu Švicar Forrer.

Poglejmo, kateri smučarji so prednjačili v posameznih disciplinah. V smuku je bil brez dvoma najboljši Schranz. Sledita Zimmermann in Forrer. Odlikovali so se včasih Bartels, Nenning, Violat (Francija), Alberti (Italija) ter Francoza Lacroix in Duvillard. Tudi v veleslalomu je bil prvi Avstrijec Karl Schranz. Na drugem mestu najdemo Burgerja na tretjem Lacroix. Izkazali so se pa tudi Falch, Zimmermann, Duvillard, Helmuth Schranz in Nindl (oba Avstrija). Najboljši slalomist je bil Francoz Charles Bozon (Francija), medtem ko je bil Schranz tu le drugi. Tretji je bil Francoz Perillat, ki je bil lani najboljši smučar na svetu, četrti Nenning, peti Stiegler itd. V alpskih kombinacijah (smuk in slalom) je bil skoraj vedno najboljši Helmuth Schranz, pred Stieglerjem in Nenningom.

Iz lestvic je razvidno, da je imela Avstrija v ospredju kar osem prvorazrednih smučarjev in je tako upravičeno gospodarila v vseh disciplinah. Francija je predstavila samo šest izrednih tekmovalcev: Bozona, Lacroixa, Duvillarda, Violata, Perillata in Gačona. Od Italijanov so se odlikovali Alberti, De Nicolò in Senoner. Od ostalih smučarjev moramo omeniti Nemca Wolfganga Bartelsa, Švicarja Willyja Forrerja in Američana Charlesa Ferriesa.

Kaj pa tekmovalke? Tudi tu so Avstrijke imele glavno besedo. Najboljša smučarka je Marianne Jahn, sledita Traudl Hecher in Erika Netzer (vse tri iz Avstrije, in sicer z naslednjim številom točk: 224, 211 in 189). Na osmem mestu lestvice je Edith Zimmermann. Glavna nasprotnica »avstrijske trojice« je bila Nemka Heidi Biehl (163 točk). Odlikovale so se Italijanka Pia Riva (154), Američanka Barbara Ferries, Francozinja Marielle Goitschell in Nemka Barbi Henneberger. Na desetem mestu je Cristl Haas (Avstrija).

Ceprav je na skupni lestvici zasedla komaj deseto mesto, je bila prav Haasova najboljša v smuku. Druga je bila Pia Riva, tretja Hecherjeva. V slalomu, veleslalomu in alpski kombinaciji je bila sko-

SKUPNE LESTVICE DRŽAV

Moški: 1. Avstrija 55 točk, 2. Francija 14, 3. Švica 3, 4. Zah. Nemčija 2 in 5. ZDA 1.
Zenske: 1. Avstrija 53, 2. Norveška 6, 3. Italija, Francija in Zah. Nemčija 5, 6. ZDA 1.
Skupno: 1. Avstrija 108 točk, 2. Francija 19, 3. Zah. Nemčija 7, 4. Norveška 6, 5. Italija 5, 6. Švica 3 in 7. ZDA 2 točki.

raj vedno prva Marianne Jahn. Na drugem mestu sta Netzerjeva oz. Hecherjeva.

Kaj bi lahko rekli o drugih tekmovalkah? Poleg trojice Jahn, Netzer, Hecher ter dvojice Zimmermann in Haas, ima Avstrija še dve dobri smučarki: Granderjevo in Brauerjevo. Precej dobrih smučark ima Francija (Marielle Goitschell in sestra Christina, Bochatay, Grosso in sestre Annemarie ter Therese Leduc). Dobri smučarki imajo tudi ZDA (Meyers in Saubert). Odlikovala se je tudi, posebno v slalomu, Norvežanka Astrid Sandvik.

ZMAGA ROMUNIJE NAD JUGOSLAVIJO

V Bukarešti se je v nedeljo zaključil svetovno znani mladinski turnir za pokal U.E.F.A. V posameznih skupinah so zmagali Romunija, Jugoslavija (obe po količniku golov, nad Belgijo in Nizozemsko), Turčija in CSSR, ki je premagala v odločilnem srečanju Italijo (2:1). Sodelovalo je nič manj kot 19 držav. V finale sta se prepričljivo uvrstili Jugoslavija in Romunija. Zmagali so domačini z izidom 4:1, na tretje mesto se je uvrstila CSSR.

Košarka in rugby v Italiji

Italijanskega košarkarskega prvenstva je konec in na prvo mesto se je zaslužno uvrstila ekipa Simmenthal iz Milana, ki je v odločilni tekmi porazila lanske državne prvake Ignisa-Varese (68-61). Ignis je bila v celotnem tekmovanju stalno v vodstvu in le v zadnjem delu prvenstva je dvakrat klonila (Virtus 96-90 in Simmenthal 81-76) in tako zapravila vse točke prednosti. Ker sta obe ekipi imele enako število točk, sta se spoprijeli v odločilnem srečanju v Bologni. Največ zaslug za končno zmago imata Riminucci in Pieri.

Na tretje mesto se je uvrstila Fonte Levissima, sledijo Virtus-Bologna, Petrarca-Padova, Biella, Algor-Pesaro, Lazio-Roma, Livorno in Stella Azzurra-Roma. Iz prve lige izpadeta Zoppas iz Gorice in Ursus-Vigevano.

Simmenthal je tako osvojil svoj peti naslov (bil je prvak od leta 1957 do 1960), poleg tega je milan-

ska ekipa bila državni prvak (Borletti) od leta 1950 do 1954. Ostala prvenstva sta osvojila Ignis-Varese, lani, ter Virtus-Bologna (od leta 1946 do 1949 ter leti 1955 in 1956).

Končale so se tudi tekme druge lige in na prvo mesto so se v posameznih skupinah uvrstile naslednje ekipe: Partenope, Ex Massimo in Treviso, medtem ko sta v »C« skupini prvi Gira in Prealpi. Za Tržačane je bilo zanimivo tekmovanje v »D« skupini, kjer sta nastopali obe tržaški postavi: Philco (4.) in Don Bosco (7.).

V Bologni se je pred dnevi zaključilo mladinsko evropsko prvenstvo, katerega se je udeležilo šest držav. Na prvo mesto se je uvrstila CSSR, ki je v odločilnem srečanju porazila Italijo (49:47). Sledijo na tretjem mestu Španija, Francija, Poljska in Turčija.

Ceprav je bil lanski italijanski prvak izločen že v osmini finala, se Italijani kljub temu zanimajo za evropski pokal. V polfinalu so se uvrstili poleg ruskih ekip Dinamo-Tbilis in lanske zmagovalce pokala CSK-MO iz Moskve še ljubljanska Olympia in španski Real Madrid, ki je izločil prav Ignisa. V finale se bosta po vsej verjetnosti uvrstila CSK-MO in Real Madrid. Doslej še ni znano, kje bo finalna tekma, ker Španci niso dovolili Rusom vstopa v svojo državo.

Italijanski ljubitelji rugbyja so zelo zadovoljni, ker je njihovo drž. moštvo klonilo v Bresci le s tesnim izidom (3:6) proti prvaku Francije, ki so zmagali, kot je znano, v tekmovanju »5 držav«. Italijanski mladinci pa so klonili v Beziarsu z izidom 14:25. Italijanska B ekipa je v Poznanu premagala Poljake z rezultatom 22:5.

V Parmu se je pred dnevi končalo tudi zanimivo mednarodno tekmovanje. Na prvo mesto se je uvrstila Steaua Bukarest, ki je v finalni tekmi premagala francosko Racing-Vichy (20:3), sledita Parma in C.N. Barcellona.

Italijansko prvenstvo se bliža koncu. Sedaj se bje boj med ekipama Rovigo in Fiamme Oro iz Padove. Na tretjem mestu sta trenutno I. Treviso in Amatori-Milano.

ŽENA IN DOM

NEKAJ O PRICESKAH

Preden si zamislite novo pričesko, je najbolje, da se pogledate v velikem zrcalu, kajti vedite, da mora biti vaša pričeska v dopolnilo celotne vaše postave in ne samo obraza.

Pri njeni izbiri pa upoštevajte tudi sledeče stvari:

- Ako ste zelo visoke, izogibajte se visokih pričesk, pa tudi takih, ki bi vam napravile obraz bolj ozek in droben; s tem bi namreč prišla še bolj do izraza vaša visoka postava. Visoka pričeska je namenjena predvsem tistim, ki so majhne postave, vendar pa ne sme biti pričeska previsoka, ker bi se v tem primeru glava zdela prevelika v primerjavi s trupom.

- Ako je vaš obraz zelo podolgovat ali okrogel, je bolje, da si izberete nesimetrično pričesko, ker

bi sicer simetrična pričeska lahko še bolj podčrtala vaše napake.

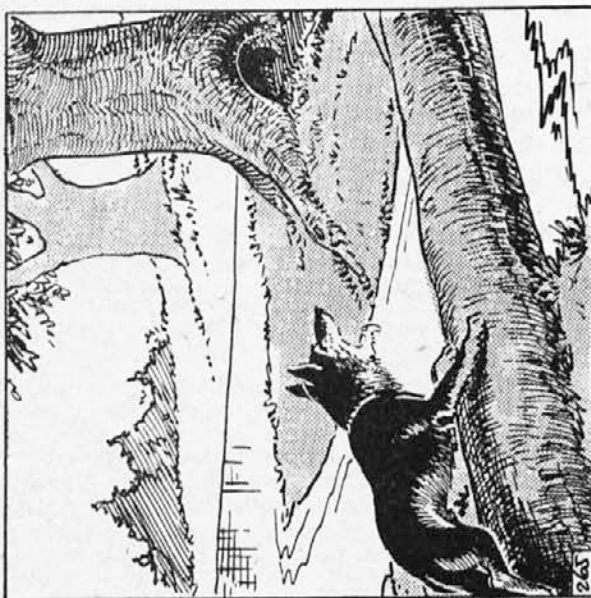
- Nikar naj ne nosijo dolgih, na ramena spuščenih las tiste, ki imajo kratek vrat. Prav tako ni priporočljivo nositi dolge lase s kožuhom ali pa s plaščem z velikim ovratnikom, ker ni elegantno.

- Ako vas narava ni obdarila z majhnimi, ljubimi ušesi, je priporočljivo, da si jih zakrijete z lasmi.

- Nikar ne izbirajte kompliciranih pričesk, ako niste vešče v česanju, ker bi bile na ta način vedno v neredu z lasmi! Prav tako naj izberejo enostavne pričeske tiste, ki nimajo mnogo časa na razpolago za česanje.

- Modri sledite samo takrat, kadar vam ta ugaja in kadar pričeska pristaja vašemu obrazu in postavi.

Ondina

265. Potovala sta obnem s pomladjo. Sonce je prijazno sijalo nad prvimi lepimi pomladnimi dnevi. Majhni kristalni potočki so razgrizli ledeno skorjo in si skozi njo utirali vijugaste poti. Na barju v bližini njunega doma so že zelenela prva drevesa. Pod gričkom sta prebredla hudournik, preskočila podrtro cedro in zagledala svoje zavetišče.

266. Z veseljem lajanjem sta pozdravila svoj stari dom. Kazan je dvignil glavo in previdno ovohal okolico. Sta med njuno odsotnostjo morebiti dobila nezaželene goste? Skrb ni bila neupravičena. Najezil je dlako in se začel previdno blizati vhodu. Obstal je in se pripravil za napad. Čez nekaj sekund je zaslišal šume v notranjosti.

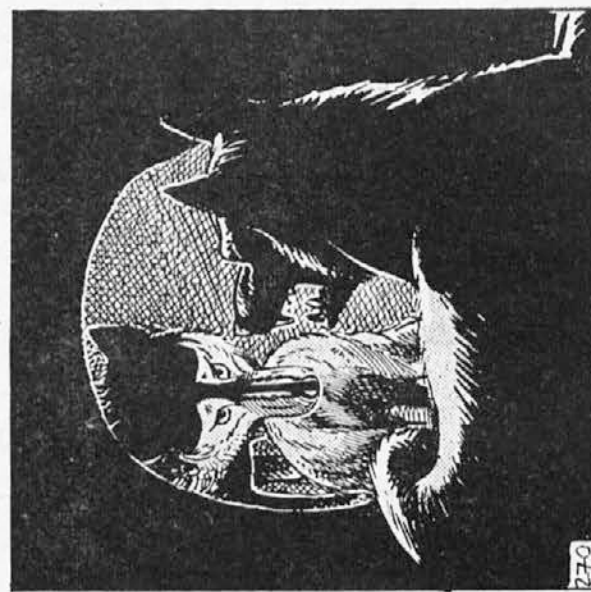
267. Na dan se je pripil jezevec. Kazan nikoli ni napadal teh neškodljivih, miroljubnih živali. Sedaj pa ga je pograbil slepa jeza nad predirnežem, ki se je naselil v njegovem domu. Ni pomislil, da bi jezeveca lahko preganjal z renčanjem in se je zakadil vanj. Toda slabo je naletel! Tako hitro se še nikoli ni umaknil iz boja!

268. Prav žalostno ga je bilo pogledati: iz smrčka in gobca so mu štrlele jezevečve bodice. Kot neumen je začel tekati naokoli in stokati od bolečine. Siva je ostala mirna. Vedela je, kaj se lahko zgodi vročerknežu, ki popade jezeveca! Pomiril pa se je tu-čič in nedolžno mežikal v svet.

269. Končno je Kazan izčrpan legel k Sivi. Družica je skrbno preiskala in začela z ostrimi zobmi izdirati najdaljše bodice, Kazan, ki je sprva lajal od bolečine, se je umiril in samo še stokal. V eni uri je Siva izvlekla večino bodic. Ostale so samo še najkrajše. Kazan je stekel k potočku in si hladil boleči gobec in nos.

270. Dnevi, ki so sledili temu razburljivemu dogodku, pa so bili lepi in mirni. Kazan in Siva sta živela kakor nekoč. Nekako po dveh tednih pa Siva ni hotela več spremljati svojega tovariša na nočnih lovskih pohodih. Ostajala je v votlini, in ko ji je Kazan neke noči prinesel domov zajčka, mu je z renčanjem zabranila vstop.

Za
naše
najmlajše

45

PO
POVESTI

J. OLIVERA
CURWOODA

RIŠE:

M. MUSTER